

19.3.2020

Aikuiskoulutustuen hakeminen jälkikäteen: perustelut ratkaisun taustasta

- Ensimmäinen näkökulma liittyy vaadittaviin opintosuorituksiin: rahastolla on tiedossa, että nykytilanteessa euromäärältään suurimpiin takaisinperintöihin päädytään tilanteissa, joissa ihmiset eivät ole kyenneet pysymään alkuperäisessä opintosuunnitelmassaan.

Nykytilanteessa tuki maksetaan tilille automaattisesti etukäteen annetun päätöksen perusteella. Rahasto on voinut takaisinperintätilanteita käsitellessään huomata, että etuudensaajilla on taipumus ajatella, että takkuavat opinnot alkavat aina lopulta sujua. Kun etuus maksetaan tilille automaattisesti, vaatii sen peruuttaminen aktiivisuutta ja usein myös vaikean ratkaisun tekemistä. Lopulta tällainen johtaa entistä suurempiin hankaluuksiin, kun palautettavaksi tulee yli 10 000 euron etuussumma.

Uudella hakemisen mallilla pyritään siihen, että asiakas tekee kuukausittain tietoisin valinnan tuen nostamisesta. Samassa yhteydessä hänelle voidaan antaa tieto siitä, kuinka paljon hänen on kulloinkin tullut opintoja suorittaa. Näin pyritään rajoittamaan takaisinperittäviä summia. Samalla pystytään ilmoittamaan asiakkaalle selkeästi opintosuoritusvaatimuksista: uudessa mallissa asiakkaan voi olla muutoin hankala hahmottaa, kuinka paljon häneltä vaaditaan suorituksia.

- Tulorekisterin hyödyntämisen prosessi on aikuiskoulutustuen osalta nykytilassa rakennettu sille lähtökohdalle, että asiakas näkee heti tulorekisteristä saatavat tiedot hakemusta tehdessään ja näin hänellä on mahdollisuus reagoida, jos tiedot eivät olisi oikeita tai ne olisivat puutteelliset. Tällä tavoin turvataan hakemisen prosessin sujuminen sekä etuuden maksaminen mahdollisimman nopeasti, koska asiakas on tietoinen siitä, mitä tietoja häntä koskien rahasto saa tai onko tietoja saatavissa rekisteristä lainkaan. Näin hän pystyy myös osaltaan edesauttamaan puuttuvien tietojen toimittamisessa.

Mikäli hakemisen malli olisi sen tyyppinen, että asiakkaalta ei edellytettäisi toimenpiteitä ja rahasto vain tekisi oma-aloitteisesti tulorekisteri- ja kela-tietohaut, voitaisiin päätöksiä tehdä virheellisiin ja/tai puutteellisiin tietoihin perustuen. Tämä on koettu erityisen tärkeäksi näkökulmaksi vielä toistaiseksi, kun tulorekisteri on vielä uusi tietolähde, joka ei ole toiminnallisuuksiltaan täysin vakiintunut ja työnantajatkin opettelevat tietojen ilmoittamista. Tulevaisuudessa tilanne voi olla toisenlainen.

- Valmistelussa keskusteltiin lisäksi paljon siitä, että hakemista ei ole syytä ajatella liian byrokraattisena toimenpiteenä: hakemisen ei tarvitse tarkoittaa monien lomakkeiden täyttämistä ja pitkiä käsittelyaikoja, vaan asioimisesta voidaan tehdä asiakkaalle mahdollisimman sujuvaa. Rahaston valmisteluprojektissa on esimerkiksi lähdetty siitä, että maksuhakemuksen tekeminen tulee olla mahdollisimman harvan klikkauksen takana. Tässä rahastolla on toimeenpanijana luonnollisesti keskeinen rooli ja rahasto on sitoutunut siihen, että prosessi on asiakkaan näkökulmasta mahdollisimman sujuva.
- Takaisinperintätietojen osalta on hyvä huomata, että siirtyminen täysimääräiseltä tuelta sovitellulle tuelle ei aina johda takaisinperintään. Kun etuudensaaja peruu täysimääräisen tuen ajoissa, ei takaisinperintää ehdi syntyä. Prosessi on joka tapauksessa asiakkaalle

19.3.2020

kuormittava: hänen tulee muistaa perua tuki ajoissa ja sen jälkeen tehdä uusi hakemus jälkikäteen.

Jälkikäteisellä hakemisella minimoidaan myös etuudensaajan unohduksen merkitys. Jos asiakas nykytilanteessa unohtaa perua tukensa ajoissa, seuraa tuen palautus takaisinperintäprosessin kautta. Jos asiakas unohtaa tehdä tukihakemuksen uudessa hakemisen mallissa, hän voi tehdä hakemuksen heti seuraavalla mahdollisella hetkellä. Näin ollen asiakkaan unohduksella on vähäisemmät seuraukset.